

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
M A T E J K I
w Szczecinku

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Opracowanie:

mgr Mariusz Krzuszcz /Z - 359/
mgr Krzysztof Sosnowski
mgr Seweryn Lecki

Spis treści

I.	Wstęp	3
	Podstawa prawna prognozy	
	Metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy	
	Powiązanie projektu planu z innymi dokumentami	
II.	Położenie terenu	6
III.	Analiza stanu środowiska	6
	Formy użytkowania gruntów i ukształtowanie terenu	
	Powietrze atmosferyczne	
	Wody powierzchniowe i podziemne	
	Klimat	
	Szata roślinna i świat zwierząt	
	Obszary i obiekty chronione prawem	
	Powiązania przyrodnicze	
IV.	Ustalenia planu i ich przewidywany wpływ na środowisko	12
	Podstawowe funkcje wprowadzone planem	
	Ustalenia planu istotne z punktu widzenia prognozy wpływu na środowisko	
	Elementy przyrody objęte ochroną	
	Szata roślinna i świat zwierząt	
	Powierzchnia ziemi (rzeźba terenu)	
	Powietrze atmosferyczne	
	Wody powierzchniowe	
	Wody podziemne	
	Klimat akustyczny	
	Kopaliny	
	Emisja pól elektromagnetycznych	
	Dobra kultury i krajobraz	
V.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w planie	17
VI.	Podsumowanie	18
VII.	Podstawa prawna opracowania	19

(Zdjęcie na stronie tyt.: kawka *Corvus monedula* przy ulicy Kamińskiego, fot. K. Sosnowski)

I. Wstęp

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi dokument sporządzany w trakcie procesu planistycznego związanego z procedurą opracowania planu miejscowego. Bazuje na opracowaniu ekofizjograficznym, które w skrócie prezentuje stan i zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym. W odróżnieniu od ekofizjografii, prognoza ulega modyfikacji wraz z pojawiającymi się korektami projektu planu, aż do jego zatwierdzenia przez radę gminy. Prognoza nie jest aktem prawnym, stanowi jednak źródło informacji o przyszłych zmianach w środowisku spowodowanych wprowadzeniem w życie ustaleń planu miejscowego. Z drugiej strony można zadać pytanie, co wydarzy się w środowisku w przypadku braku tego rodzaju prawa miejscowego i czy taka sytuacja nie wprowadzi negatywnych konsekwencji. Środowisko przyrodnicze należy poddać wieloaspektowej analizie, uwzględniając takie elementy jak: ukształtowanie terenu, szatę roślinną, świat zwierząt, stosunki wodne, powietrze atmosferyczne, klimat. Oczywiście zakres przestrzenny takiej analizy nie zamyka się wyłącznie w granicach opracowania planu, gdyż nie można w przypadku zjawisk przyrodniczych mówić o izolacji, a wzajemne relacje z otoczeniem odgrywają często doniosłą rolę. W wyniku analizy należy wskazać, które z badanych cech ulegną pogorszeniu, które zostaną zachowane na niezmienionym poziomie, a jakie ulegną poprawie. W środowisku miejskim trudno o zachowanie równowagi przyrodniczej, a planowanie nowych inwestycji może znacząco wpłynąć na kondycję środowiska. Z tego też względu istotne jest racjonalne rozplanowanie przestrzeni przy możliwie maksymalnym zachowaniu lub tworzeniu w tkance miasta terenów zieleni, ochrona naturalnych cieków wodnych, zachowanie unikalnej rzeźby terenu itp. W sukurs może przyjść system uregulowań prawnych zapewniających ochronę wartości przyrodniczych w różnych formach, czy to poprzez powołanie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stref ochrony konserwatorskiej, czy też choćby ochrony gatunkowej zwierząt i roślin. Takie typy ochrony mogą dość skutecznie powstrzymać ekspansję elementów antropogenicznych. Istotne jest przy tym, aby poddać ochronie lub zaproponować do objęcia ochroną takie elementy, które będą miały kluczowe znaczenie w skali lokalnej lub nawet wykraczające poza tą skalę. Ostatecznie należy skonstruować takie wnioski i przedstawić takie rozwiązania, które będą służyć eliminacji negatywnych zjawisk w środowisku.

Podstawa prawna prognozy

Obowiązek opracowania prognozy oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z:

- art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska

oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.),

- art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.).

Rozwiązania przyjęte w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stanowią wprowadzenie postanowień przyjętych na szczeblu unijnym w dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko niektórych planów i programów.

Sporządzenie prognozy jest elementem oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) projektu planu miejscowego, który musi uwzględniać wpływ przyjętych ustaleń na środowisko. Dalszym etapem procedury opracowania projektu planu miejscowego jest zaopiniowanie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz państwowego powiatowego (lub wojewódzkiego) inspektora sanitarnego przedłożonego projektu planu miejscowego wraz z prognozą.

Metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy

Metodyka opracowania prognozy oddziaływania na środowisko została opracowana zgodnie z zakresem prognozy, określonym w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz charakterem ustaleń planu miejscowego. Na podstawie materiałów wejściowych oraz wizji terenowej w prognozie przedstawiono analizę stanu środowiska obszaru objętego planem, główne cele i ustalenia planu miejscowego oraz jego powiązania z innymi dokumentami. Ocenie poddano prawidłowość funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz ocenę funkcjonowania i charakterystykę zainwestowania terenu objętego planem. Nastąpiła ocena istniejących problemów ochrony środowiska i potencjalne zagrożenia środowiska, a następnie wyodrębniono działania zapisane w planie miejscowym, które mogą wpływać na stan i funkcjonowanie środowiska. W celu ograniczenia i zapobiegnięcia negatywnych oddziaływań na środowisko realizacji zapisów planu miejscowego, przeprowadzono jego ocenę oraz zaproponowano rozwiązania alternatywne.

Przy sporządzaniu prognozy przeprowadzono inwentaryzację terenu (urbanistyczno-architektoniczna, przyrodnicza oraz funkcjonalna), dokonano analizy materiałów archiwalnych (aktów prawnych, specjalistycznej literatury, opracowań, programów, strategii oraz map).

Powiązanie projektu planu z innymi dokumentami

Projekt planu miejscowego jest ściśle powiązany z rozwiązaniami przyjętymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego zgodnie z zapisami studium. Rada gminy, po stwierdzeniu, że projekt planu miejscowego nie narusza ustaleń studium, uchwała plan miejscowy. Natomiast studium zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu sporządza się i przyjmuje się je jako załącznik uchwały rady gminy w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego nie naruszają zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecinek przyjętego uchwałą Nr VIII/64/2011 rady Miasta Szczecinek z dnia 28 marca 2011 r. Studium w granicach projektu planu miejscowego ustala przeznaczenie jako tereny o dominacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami towarzyszącymi i zielenią urządzoną.

W Program Ochrony Powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego przyjęty uchwałą Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 3999)¹ określono działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P (Rozdział 3.2.7. Programu). W zakresie planowania przestrzennego za działanie kierunkowe uznane uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów i B(a)P poprzez działania polegające na:

- wprowadzeniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miasta (place, skwery)
- wprowadzeniu obszarów zielonych i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzenia miasta
- w przypadku stosowania w nowych budynkach indywidualnych systemów grzewczych preferencje w stosowaniu ogrzewania z sieci ciepłowniczej lub paliw niskoemisyjnych.

¹ W wyniku przyjęcia uchwały Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej utraciły moc:

1. uchwała Nr V/35/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy powiat szczecinecki (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 46, poz. 806),
2. uchwała Nr XII/137/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy powiat szczecinecki w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 13 lutego 2012 r. poz. 337).

Przyjęte rozwiązania planistyczne w projekcie planu miejscowego spełniają ustalenia ww. programu w zakresie przywracania poziomów docelowych pyłów i benzo(a)piranu.

Projekt planu miejscowego w myśl art. 15 ust. 2 pkt 4 określa zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Zgodnie z Gminnym programem opieki nad zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2013-2016, przyjętym uchwałą Nr XXXIII/299/2013 Rady Miasta Szczecinek z dnia 25 marca 2013 r. ze względu na wysokie wartości historyczne i architektoniczne ochronie podlegają kamienice oraz domy jednorodzinne zlokalizowane przy ulicach: Kamińskiego, Klasztorna, Matejki, Mestwina, Mickiewicza, Piłsudskiego i Traugutta.

II. Położenie terenu

Obszar opracowania obejmuje fragment miasta, ograniczony ulicami: Kamińskiego, Wyszyńskiego, Klasztorną, Traugutta, Matejki, Piłsudskiego i Mickiewicza. Ww. obszar objęty jest obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Matejki” w Szczecinku.

III. Analiza stanu środowiska

Formy użytkowania gruntów i ukształtowanie terenu

Plan miejscowy obejmuje zurbanizowany fragment miasta o łącznej powierzchni ponad 11,75 ha, w ramach którego dominuje zabudowa i zagospodarowanie związane z budownictwem mieszkaniowym jednorodzinnym. Na obrzeżach kwartałów widoczne są tereny zabudowy usługowej oraz mieszkalnictwa wielorodzinnego. Charakter przejściowy ma teren dawnej zajezdni PKS pomiędzy ulicami: Klasztorną, Mestwina i Matejki – utwardzony plac został rozparcelowany pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługi, zrealizowano nową ulicę stanowiącą dojazd do przyszłych domów jednorodzinnych. Rzeźba terenu nie wykazuje istotnych deniwelacji – teren względnie płaski nie wymagający istotnych korekt poziomu gruntu przed podjęciem działań inwestycyjnych.

Na całym terenie brak jest gruntów użytkowanych rolniczo. Grunty będące uprzednio gruntami rolnymi uzyskały zgodę na zmianę przeznaczenia decyzjami: Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 29 czerwca 1983 r. (GZU nr 0601/33233/83) oraz Dyrektora Wojewódzkiego Biura Geodezji i Trenów Rolnych z dnia 21 lipca 1983 r. (nr 4410/90/83).

Powietrze atmosferyczne

Powietrze nad Szczecinkiem objęte jest stałym monitoringiem prowadzonym za pomocą trzech stacji pomiarowych, obsługiwanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Szczecinie. Ich lokalizacja zapewnia obiektywne wyniki dla reprezentatywnych części miasta: przy ul. Przemysłowej oraz przy ul. Artyleryjskiej – dla zobrazowania wpływów emisji z dzielnicy przemysłowej i komunikacji w ciągu drogi krajowej, a także przy ul. 1 Maja – dla uchwycenia stanu powietrza atmosferycznego nad śródmieściem Szczecinka.

Biorąc pod uwagę obiektywizm wyników badań, należałoby rozmieścić stacje pomiarowe również w dzielnicach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w zachodniej oraz w południowej części miasta. Wówczas monitoring przydałby walor kompletnego obrazu jakości powietrza.

Analizując dostępne wyniki badań zebrane przez WIOŚ w Szczecinie widać, że pod względem badanych zawartości różnych związków i pierwiastków, powietrze atmosferyczne nad Szczecinkiem narażone jest zwłaszcza na:

- 1) punktowe emisje związane ze spalaniem paliw w kotłowniach przyzakładowych i na potrzeby obiektów publicznych, w tym ciepłowni miejskich oraz zakłady przemysłowe,
- 2) powierzchniowa emisja związana ze spalaniem paliw w kotłowniach przydomowych,
- 3) emisje niezorganizowane w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (tzw. emisje liniowe).

W wyniku emisji do atmosfery produktów spalania paliw przez ww. źródła energii zawierających różne pierwiastki i związków chemicznych pogarsza się jakość powietrza atmosferycznego. Jednym z nowszych wskaźników czystości powietrza jest ilość benzo(a)pirenu [b(a)p]. W połączeniu ze stężeniem pyłu, stanowi ważny wskaźnik stanu sanitarnego atmosfery.

Na podstawie wyników badań podanych przez WIOŚ w Szczecinie (2012) stwierdzono, że w zakresie obecności w powietrzu dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM_{2.5}, a także metali ciężkich, takich jak: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) oraz nikiel (Ni) nie zostały przekroczone poziomy docelowe. Przekroczenie poziomów docelowych zanotowano w przypadku obecności w powietrzu benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM₁₀. Nadto

z dostępnych wyników badań wynika, że przekroczony został **poziom celu długoterminowego** stężenia ozonu w powietrzu.

Po przeanalizowaniu wyników badań za 2012, można stwierdzić, że w strefie powiatu szczecineckiego zostały przekroczone dopuszczalne poziomy dla zawartości pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu. Wpływ na przekroczenia miały emisje punktowe (zakłady przemysłowe) oraz ogół emisji powierzchniowych (kotłownie przydomowe) i liniowych (spaliny samochodowe) związane z funkcjonowaniem miasta Szczecinka. Pod względem jakości powietrza Szczecinek odróżnia się od okolicy z racji efektu kumulacji immisji pochodzących z różnych źródeł zanieczyszczeń. Uwzględniając analizy badawcze w oparciu o model przestrzenny rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, przeprowadzone przez WIOŚ można stwierdzić, że zarówno poziomy dopuszczalne, jak i poziomy docelowe substancji w powietrzu są przekraczane. Zarówno w ujęciu sezonowym zwłaszcza w okresie grzewczym, jak i poza tym okresem występują problemy z podwyższoną zawartością niektórych substancji, zwłaszcza benzo(a)pirenu. Wiedza z tego zakresu, permanentnie uzupełniana za sprawą ciągłych badań stanu zanieczyszczeń powietrza nad Szczecinkiem umożliwia formułowanie celów agendy na rzecz poprawy jego jakości. Plan miejscowy określając możliwość stosowania źródeł ciepła redukujących emisje lub je eliminujących, pozwoli w dłuższej perspektywie poprawić jakość powietrza w sezonie grzewczym. Przepisy ocenianego planu nie stoją na przeszkodzie podejmowania działań na rzecz polepszania termoizolacyjności obiektów.

Jednym z ważniejszych działań na rzecz polepszenia jakości powietrza jest uruchomienie przez Miasto Szczecinek programu likwidacji niskiej emisji „Kawka”. Pozwala on przyspieszyć likwidację przydomowych źródeł ciepła powodujących emisję gazów i pyłów do powietrza, dzięki wykorzystaniu możliwości dofinansowania ze środków WFOŚ inwestycji polegających np. na przyłączeniu budynku do miejskiej sieci ciepłej czy montażu solarów do przygotowania c.w.u. Pierwsze próby oceny efektów funkcjonowania ww. programu będzie można formułować najwcześniej pod koniec roku 2014 i w pierwszej połowie roku 2015. Obecnie można stwierdzić, że zostały zawarte pierwsze umowy w ramach programu. Zważywszy, że jest to początek wdrożenia programu, imponująco przedstawia się liczba ok. 60 umów, które są w trakcie zawierania lub na początku realizacji. Większość z umów dotyczy przyłączenia instalacji c.o. budynków wielorodzinnych do miejskiej sieci ciepłej. Oznacza to, że po realizacji zawartych umów zostanie wyeliminowanych co najmniej kilkadziesiąt źródeł emisji zanieczyszczeń. Utrzymywanie się takiego trendu jest optymalne zarówno pod względem ekonomicznym, jak i środowiskowym.

Wody powierzchniowe i podziemne

Teren objęty planem nie sąsiaduje ze zbiornikami lub ciekami wodnymi. Ścieki opadowe z tego rejonu miasta kierowane są siecią kanalizacji miejskiej do Jeziora Trzesiecko – poprzez nowoczesne i wysokosprawne separatory zanieczyszczeń, w tym ropopochodnych.

Miasto Szczecinek leży poza obszarami ochronnymi OWO i ONO (najbliższe znajdują się na północny-wschód w okolicach miejscowości Spore i Biały Bór), natomiast znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 126 „Zbiornik Szczecinek”, którego zasoby dyspozycyjne szacuje się na 99 tys. m³/d. Wody gruntowe nie są zagrożone zanieczyszczeniem, ponieważ ulice w rejonie planu wyposażone są w sieć kanalizacji deszczowej.

Ewentualne stany awaryjne, które w przypadku właściwie zaprojektowanych, zbudowanych i eksploatowanych sieci praktycznie nie występują albo występują niezwykle rzadko, mogą się wiązać z wydostaniem się nieczystości lub ścieków deszczowych poza kolektor. Wówczas niezbędna jest interwencja właściwych służb, które przy pomocy odpowiedniego sprzętu mają za zadanie lokalizację awarii, jej usunięcie oraz ewentualnie likwidację negatywnych skutków awarii.

Klimat

Położenie Szczecinka w Dzielnicy Klimatycznej Pomorskiej charakteryzuje się relatywnie chłodnym latem (do 22 dni gorących) oraz wcześniejszą i dłuższą zimą. Najwyższe temperatury notuje się w lipcu (18,3°C w 2003 r.), najniższe zaś w miesiącu lutym (-4,3°C, 2003 r.), przy średniej temperaturze rocznej znajdującej się w przedziale 7-7,3°C. W 210 dni z opadem większym lub równym 0,1 mm suma opadów atmosferycznych nie przekracza 600 mm.

Teren opracowania, położony w środowisku zabudowanym i zagospodarowanym, odznacza się nieco łagodniejszymi warunkami klimatycznymi niż położone na otwartych równinach sandrowych lub wysoczyznach morenowych. Masy chłodnego powietrza spływają w kierunku misy jeziora Trzesiecko, dzięki czemu rejon opracowania nie jest narażony na długie zaleganie mgieł.

Szata roślinna i świat zwierząt

Obszar objęty ocenianym planem miejscowym ma w całości zurbanizowany charakter, podobnie jak część miasta, w której znajdują się kwartały objęte planem

„Matejki”. Skalę tkanki urbanistycznej wyznacza wyraźny układ kwartałowy, konsekwentny podział na działki budowlane podobnej wielkości, a także usytuowanie podobnie ukształtowanych budynków zabytkowych o wyważonej architekturze. Pierwotny układ zakłócają parcele po obu stronach ulicy Wybickiego. Zabudowa tej ulicy, której wygląd wyraźnie odstaje od części historycznej, powstała w latach 50-60 XX w. jako rezultat tzw. dogęszczania w ramach rozparcelowania przestrzeni na tyłach posesji przy ul. Mickiewicza i Matejki. Ograniczyło to zasięg strefy terenu biologicznie czynnego w ramach ogrodów przydomowych, czyniąc cały kwartał znacznie uboższym w szatę roślinną i ograniczając jej potencjał przyrodniczy, a także estetyczno-użytkowy.

W opozycji do kierunku, o którym mowa wyżej, w obowiązującym planie miejscowym wyznaczono z kolei ambitny cel zastąpienia istniejącej bazy PKS w Szczecinku zabudową mieszkaniową jednorodzinną, podobną do istniejącej wzdłuż ulicy Matejki oraz usługową wzdłuż ulicy Klasztornej. Realizacja ww. celu, choć już rozpoczęta potrwa z pewnością wiele lat, a efekt końcowy w postaci uzupełnienia zabudowy kwartału przyczyni się do zdecydowanej poprawy wizerunku tej części miasta czyniąc ją atrakcyjniejszą pod względem środowiskowym (znaczący wzrost terenu biologicznie czynnego i znaczenia zieleni w okolicy) i ekonomicznym (wzrost wartości nieruchomości).

Poza ww. kierunkami przekształceń, szata roślinna obszaru objętego planem zostanie zachowana w układzie istniejącym, bez znaczących przekształceń. Spośród występujących form zieleni nadal dominować będą zbiorowiska roślinne w ramach przydomowych ogrodów rekreacyjnych i tzw. przedogródków, które ozdabiają frontowe części posesji. Skład gatunkowy odzwierciedla przede wszystkim indywidualne upodobania właścicieli-użytkowników, przy czym dominującym tłem są pospolite gatunki traw stosowane masowo w zasięgu siedzib ludzkich, jako podstawowe pokrycie terenów biologicznie czynnych w ramach działek budowlanych. Spotykane gatunki drzew i krzewów tworzą naturalne miejsca schronienia dla wielu gatunków fauny, w tym ptaków. W przestrzeni publicznej na uwagę zasługują szpalery drzew wzdłuż ulicy Matejki (lipa drobnolistna *Tilia cordata*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*). Przy skrzyżowaniu ulic Matejki i Mestwina, na wysokości działki ewidencyjnej nr 887/7 obręb 0013, znajduje się górujący w tej okolicy okazały dąb szypułkowy *Quercus robur*. Z przyrodniczego punktu widzenia wartościowa jest również zwarta grupa drzew porastających działkę ewidencyjną nr 931 obręb 0013 przy ulicy Klasztornej 11, wśród której można spotkać okazy: dębu szypułkowego *Quercus robur*, buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*, a także brzozę brodawkowatą *Betula pendula*, lipę drobnolistną *Tilia cordata*, kasztanowiec zwyczajnego *Aesculus hippocastanum*, topolę czarną *Populus nigra*, klona zwyczajnego *Acer platanoides*, modrzewia europejskiego *Larix decidua*, świerka pospolitego *Picea abies* oraz miłorzęba dwuklapowego *Ginkgo biloba*. Stanowi ona miejsce licznego

gniazdowania gawrona *Corvus frugilegus*, jak i innych ptaków z rodziny krukowatych *Corvidae*. To właśnie przedstawiciele gatunków z tej rodziny spotkać można na całym obszarze opracowania najczęściej. Obok ww. gawrona, spotykane są także: kawka *Corvus monedula*, sroka *Pica pica*, a także - choć rzadziej - kruk *Corvus cornix*. Poza powyższymi, można spotkać nadto przedstawiciele następujących gatunków: wróbel *Passer domesticus*, szpak zwyczajny *Sturnus vulgaris*, grzywacz *Columba palumbus*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, wiewiórka *Sciurus vulgaris*, kret *Talpa europaea*, mysz domowa *Mus musculus* czy szczur *Rattus*. Sporadycznie spotykane są ptaki jastrzębiowate, polujące na mniejsze ptaki i ssaki. Występowaniu przedstawiciele ww. gatunków nie przeszkadza stopień zurbanizowania środowiska typowy dla osiedli mieszkaniowych w mieście. Istotnym czynnikiem, który ma wpływ na kondycję zwierząt i liczebność populacji ma bezpośrednia bliskość terenu parku przy ulicy Mickiewicza, jako rezeruaru przyrodniczego, a także wszelkie działania człowieka poprawiające warunki lęgowe czy dokarmianie w okresie zimowym. Upowszechnianie wiedzy w tym zakresie ma znaczenie kluczowe dla kształtowania prawidłowych relacji człowiek-środowisko, których nie można skutecznie usankcjonować żadnym aktem prawnym czy prawno-planistycznym.

Obszary i obiekty chronione prawem

Obszar planu nie jest objęty żadną formą ochrony przyrody. W jego granicach nie ma pomników przyrody. Natomiast obszar objęty planem miejscowym sąsiaduje z obszarem chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”.

Na terenach objętych planem, ani w sąsiedztwie nie ma zabytków chronionych przepisami odrębnymi. W granicach opracowania znajdują się natomiast budynki w walorach zabytkowych, które zostały objęte ochroną na mocy planu. Cały teren nie znajduje się w strefie ochrony ekspozycji ani w zasięgu stref ochrony archeologiczno-konserwatorskiej.

W przypadku dokonania odkrycia dóbr kultury, np. przy okazji wykopów na potrzeby realizacji inwestycji budowlanych, z mocy prawa znaleziska są objęte ochroną i wymagane jest ich przekazanie organowi właściwemu ds. ochrony zabytków.

Powiązania przyrodnicze

Obszar objęty planem nie jest położony na szlaku migracji dzikich zwierząt. Nie stanowi węzła przyrodniczego lub jego elementu, a realizacja planu nie pogorszy wymiany genów i gatunków. Ww. teren stanowi fragment strefy zurbanizowanej i nie

stanowi składnika istotnego dla lokalnej sieci powiązań przyrodniczych miasta, zarówno wewnętrznych, jak i z systemem pozamiejskim. Cały teren pozbawiony jest cieków wodnych wraz z otaczającą roślinnością wodną i przywodną, zieleni parkowej, form łączących zieleni miejską z przyrodniczym układem pozamiejskim oraz korytarzy ekologicznych o istotnym znaczeniu, poza przyulicznymi szpalerami drzew.

Z punktu widzenia ciągłości procesów przyrodniczych oraz przestrzennego powiązania miasta z zewnętrznym układem przyrodniczym planowana zabudowa części dotąd niezabudowanej nie przyczyni się do zakłócenia powiązań oraz dezintegracji lokalnego systemu ekologicznego miasta i okolicy. W wyniku rozwoju zabudowy nie zostaną wyizolowane z przestrzeni tereny zaliczane do rezerwuarów przyrody, bądź płaty roślinności o istotnym znaczeniu dla zrównoważonego kształtowania środowiska i zachowania bioróżnorodności.

IV. Ustalenia planu i ich przewidywany wpływ na środowisko

Podstawowe funkcje wprowadzone planem

Oceniany plan stanowi kontynuację funkcji dotychczasowo zdefiniowanych, wśród których dominuje mieszkalnictwo jednorodzinne. Uzupełnieniem są tereny usług, zlokalizowane na obrzeżach kwartałów objętych opracowaniem.

Ustalenia planu istotne z punktu widzenia prognozy wpływu na środowisko

Pod względem skutków, jakie wdrożenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wywiera na środowisko, dla niniejszego opracowania istotne są następujące ustalenia ocenianego projektu:

- 1/ warunki urbanistyczno-architektoniczne kształtowania zabudowy – kształtowanie wg linii zabudowy;
- 2/ powierzchnia zabudowy – wskaźnik 30-40% dla działek budowlanych zgodnych z przeznaczeniem (mieszkaniowe jedno- i wielorodzinne) oraz 100% dla działek pod obiekt infrastruktury technicznej (śladowy odsetek powierzchni planu); w pojedynczych przypadkach – gdzie istniejąca zabudowa konsumuje większy odsetek powierzchni działki – ustalono wskaźniki wyższe;
- 3/ zakaz lokalizacji reklam o łącznej powierzchni większej niż 1 lub 5m² na działkę budowlaną – zabezpieczenie przed chaosem przestrzennym spowodowanym nadmiarem powierzchni reklamowej;

- 4/ zakaz lokalizacji ogrodzeń od strony terenów dróg publicznych z prefabrykatów betonowych i wysokości większej niż 1,8 m – zabezpieczenie przed stworzeniem strefy wyizolowanej przestrzennie i krajobrazowo z osiedla;
- 5/ zakaz prowadzenia i lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach szczególnych oraz zakaz skupu surowców wtórnych i obsługi pojazdów mechanicznych;
- 6/ stosowanie technologii zapewniających zminimalizowanie emisji zanieczyszczeń;
- 7/ nakaz wywożenia odpadów komunalnych zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Szczecinek;
- 8/ nakaz odprowadzenia ścieków do systemu kanalizacyjnego, wód opadowych jak i ścieków sanitarnych;

Elementy przyrody objęte ochroną

Teren planu nie jest objęty żadną formą ochrony przyrody, a w jego granicach nie znajduje się żaden pomnik przyrody.

Szata roślinna i świat zwierząt

Zagospodarowanie i zabudowa terenów obecnie niezagospodarowanych pozostałości po dawnej bazie PKS ulegnie przekształceniu na teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej podzielony zgodnie z dotychczas obowiązującym planem miejscowym. Takie zmiany przestrzenne pozwolą na „odzyskanie” terenów biologicznie czynnych w ramach działek budowlanych. Zamiast utwardzonego placu, pojawi się zieleń ogrodów przydomowych urozmaicająca tak poszczególne nieruchomości, jak też cały kwartał zabudowy. Dzięki temu, okolica wzbogaci się o nowe nasadzenia drzew, krzewów i innych roślin, co sprzyjać będzie powstawaniu nowych miejsc odpoczynku i żeru dla ptaków występujących na terenie miasta. Odkrycie betonowej nawierzchni dawnego placu parkingowego pozwoli wznowić naturalny proces infiltracji. W następstwie zacznie odradzać się proces próchniczny tworząc podstawę do rozwoju bardziej złożonych zależności biologicznych. Zieleń ogrodów przydomowych w ramach terenów mieszkaniowych stanowi bazę zieleni służącą, prócz lokalnej faunie, przede wszystkim codziennej rekreacji mieszkańców i świadczy o atrakcyjności całego kwartału jak i poszczególnych posesji. Roślinność ogrodowa tworząc azyl dla pospolitych gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków, poprawia warunki zamieszkania ludzi, sprzyjając promocji walorów przyrodniczych okolicy.

W kontekście oddziaływania na świat zwierząt i roślin instrumenty, którymi operuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego:

- 1/ zapewniają ciągłość procesów przyrodniczych,
- 2/ nie tworzą podstawy do naruszenia walorów biocenotycznych otoczenia,
- 3/ uniemożliwiają rozwój funkcji wiążących się ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

Zatem uwzględniając potencjalną skalę przekształceń, które będą mieć, co najwyżej, charakter korekty w stosunku do stanu istniejącego przed przyjęciem planu oraz fakt braku naruszania fitocenoz szczególnie cennych dla lokalnego ekosystemu, w tym dla populacji występujących w okolicy zwierząt, zagospodarowanie przestrzeni zgodnie z funkcją będzie mieć niewielkie znaczenie w skali obszaru miasta.

Powierzchnia ziemi (rzeźba terenu)

Plan podlegający niniejszej ocenie będzie miał nieznaczny wpływ na przekształcenie rzeźby terenu. Dotyczy bowiem fragmentu istniejącego terenu zurbanizowanego, w ramach którego podtrzymuje się przeznaczenia budowlane, w ramach zdefiniowanego układu funkcjonalnego. Nowa zabudowa i zagospodarowanie nowo powstałych posesji zgodnie z planem wiązać się będzie z odpowiednim przygotowaniem gruntu na potrzeby posadowienia budynków, co sprowadza się do wykopów i zagospodarowania mas ziemnych. Rzeźba terenu zmieni się nieznacznie, natomiast likwidacja dawnej zajezdni PKS zdecydowanie poprawi wygląd okolicy, nadając mu jednolity i spokojny charakter właściwy osiedlom mieszkaniowym.

Powietrze atmosferyczne

Ustalenia planu nakazują stosowania w ciepło z sieci ciepłych lub źródeł indywidualnych w technologiach redukujących negatywne oddziaływanie na środowisko. Zastosowanie nowoczesnych źródeł ciepła przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów i pyłów do powietrza. Ze środowiskowego punktu widzenia rozwiązaniem najbardziej pożądanym jest pompa ciepła wspomagana np. ogniwami słonecznymi, która eliminuje wszelkie emisje gazowo-pyłowe do powietrza atmosferycznego. Jednak trzeba pamiętać, że wymiana źródeł ciepła budynków to długotrwały proces, którego skutki można dostrzec dopiero w perspektywie wieloletniej, w odniesieniu do większego fragmentu przestrzeni miasta.

Bilansując wpływ planu na powietrze atmosferyczne należy podkreślić, że teren w jego obrębie stanowi nieznaczny fragment przestrzeni miejskiej, wewnątrz istniejącego kwartału zabudowy. Ze względu na typ i charakter zabudowy oraz brak

występowania uciążliwych źródeł zanieczyszczeń wpływ ustaleń planu miejscowego na stan powietrza atmosferycznego będzie nieznaczący.

Największe zagrożenie nadal stanowić będą najbardziej uciążliwe zakłady z terenu Szczecinka, takie jak kotłownia ciepła KR-1 przy ulicy Cieślaka (na północny wschód od obszaru objętego opracowaniem) oraz grupy Kronospan (na południowy wschód od obszaru objętego opracowaniem), a także ruch komunikacyjny prowadzony ulicami miasta. Przy tym największy ruch samochodów generuje ulice: Wyszyńskiego, Mickiewicza, Piłsudskiego i Klasztorna (bezpośrednio graniczące z obszarem planu miejscowego) stanowiące ważne elementy szkieletu komunikacyjnego miasta. Natomiast ulice: Matejki, Mestwina, Traugutta i Wybickiego ze względu pełniony charakter jako dojazdy dla mieszkańców do ich posesji są znacznie mniej obciążona ruchem samochodów w porównaniu z ww. ulicami i nie generuje znacznych uciążliwości mających wpływ na pogorszenie warunków użytkowania terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowanej.

Wody powierzchniowe

W związku z uchwaleniem i wykonaniem ustaleń planu miejscowego zbiorniki i ciekły wodne występujące w pośrednim sąsiedztwie obszaru objętego planem (jezioro Trzesiecko w odległości około 60-70 m od wschodniej granicy planu) nie będą zagrożone negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym. Istniejąca jak i planowana zabudowa nie pogorszy warunków środowiskowo-wodnych, w tym jakości sanitarnej wód. Jezioro Trzesiecko, położone najbliżej w stosunku do terenu planu, odbiera obecnie wody opadowe z terenu miasta. Wody te jednak nie przenoszą nadmiaru zanieczyszczeń dzięki sprawnemu doczyszczaniu w nowoczesnych urządzeniach separujących różnorodne substancje, w tym głównie ropopochodne.

Wody podziemne

W związku z uchwaleniem ocenianego planu nie stwierdza się zagrożeń dla środowiska gruntowo-wodnego. Teren jest zabezpieczony przed przedostawaniem się do gruntu ścieków sanitarnych i deszczowych, ponieważ wszystkie użytkowane posesje są przyłączone do miejskiej sieci kanalizacji. Plan nie generuje funkcji ani rozwiązań mogących negatywnie odbić się na stanie gleby, wód gruntowych i podziemnych występujących na różnej głębokości.

Klimat akustyczny

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej, uciążliwości akustyczne ze źródeł liniowych (komunikacyjnych) nie powinny przekraczać następujących poziomów:

a) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna lub zabudowa usługowa:

- L_{Aeq} dla pory dnia – 65 dB
- L_{Aeq} dla pory nocy – 56 dB

b) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna:

- L_{Aeq} dla pory dnia – 61 dB
- L_{Aeq} dla pory nocy – 56 dB

Powyższe wartości wynikają z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Największą uciążliwość niesie ze sobą ruch na ulicy Wyszyńskiego (fragment ulicy bezpośrednio przylega do obszaru opracowania opracowaniem). Ulica ta, przez którą przebiega główny ciąg komunikacyjny Szczecinka, stanowi znaczną uciążliwość dla północno-wschodnich fragmentu objętego planem miejscowym, z uwagi na dość niedostateczne ekranowanie hałasu przez istniejącą mało spójną zabudowę znajdującą się w różnej odległości od omawianej ulicy. Uwzględniając fakt, że układ zabudowy zostanie „dogęszczony” kubaturą nowych realizacji w ramach działek powstałych po podziale nieruchomości po dawnej zajezdni PKS, rozchodzenie się hałasu będzie jeszcze lepiej ograniczone, sprzyjając uspokojeniu tła akustycznego osiedla objętego planem.

Kopaliny

W obrębie terenu objętego planem miejscowym jak również w jego sąsiedztwie nie występują udokumentowane złoża kopalin. Cały teren stanowi zurbanizowany fragment miasta, w obrębie którego nie planuje się wydobycia żadnych złóż.

Emisja pól elektromagnetycznych

Nie przewiduje się zagrożeń związanych z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. W granicach opracowania nie planuje się obiektów mogących powodować takie emisje, a istniejąca, skablowana sieć elektroenergetyczna nie stanowi źródła zagrożeń w ww. zakresie. Istniejąca stacja transformatorowa, zlokalizowana przy skrzyżowaniu ulicy Matejki z ulicą Mestwina, nie stanowi zagrożenia emisją pola, które mogłoby zagrażać bezpieczeństwu. O ile zaistnieje konieczność budowy nowych

trafostacji, ich oddziaływanie będzie również neutralne dla otoczenia, a dzięki zdecydowanie mniejszym gabarytom, współcześnie wznoszone stacje transformatorowe są zdecydowanie mniej widoczne w krajobrazie.

Dobra kultury i krajobraz

Na terenie planu miejscowego znajdują się budynki podlegające rygorom ochrony konserwatorskiej ustalonej w postanowieniach planu. Na obszarze opracowania nie znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków ani innych szczególnie cennych obiektów. Jednakże przy ulicy Mickiewicza obszar planu bezpośrednio graniczy z parkiem miejskim wpisanym do rejestru zabytków pod nr 1104. Teren nie znajduje się również w granicach strefy ochrony archeologiczno-konserwatorskiej. W ramach terenu planu nie planuje się funkcji naruszającej charakter okolicy i skalę istniejącej tkanki urbanistycznej. Realizacja planu nie przyczyni się do pogorszenia ekspozycji obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu miejscowego oraz sąsiadującego zabytkowego parku miejskiego. Na terenie nie występują artefakty, które należałoby zabezpieczyć przed zniszczeniem, czy zapewnić im właściwą ekspozycję, na odpowiednio ukształtowanym tle.

V. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w planie

Poszukując rozwiązań alternatywnych w stosunku do przyjętych w planie należy podkreślić, że przedmiotowy teren jest objęty obowiązującym planem miejscowym. Oceniany plan sprowadza się do utrzymania zbliżonych zasad kształtowania zabudowy, w ramach tożsamego układu funkcjonalno-przestrzennego. Możliwy będzie rozwój zabudowy bądź to formie rozbudowy istniejących bądź to poprzez wniesienie nowych budynków, na działkach budowlanych wydzielonych zgodnie z planem.

Jako alternatywę można przyjąć wiele innych szczegółowych rozwiązań. Przykładem mogłaby być możliwość realizacji zabudowy o bardziej uciążliwej funkcji. Biorąc pod uwagę jednak dotychczasowy układ funkcjonalno-przestrzenny, usankcjonowany obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Matejki” uchwalonym w 2002 r., groziłoby to jednakże naruszeniem spokoju posesji w sąsiedztwie takiej uciążliwej funkcji. Dlatego też takie propozycje eliminuje się na wstępie jako niekorzystne dla funkcjonowania struktury miejskiej wedle reguł zrównoważonego rozwoju. Nadto możliwy byłby np. inny sposób ukształtowania linii zabudowy, ale przyjęty wariant optymalnie wpisuje się w ochronę walorów urbanistyczno-przestrzennych okolicy objętej opracowaniem.

VI. Podsumowanie

Wskutek uchwalenia ocenianego projektu planu nie prognozuje się zagrożeń dla środowiska. W projekcie dostrzeżono potrzebę ochrony wartościowych elementów przyrody. Plan nie stanowi podstawy do rozwoju funkcji wiążących się ze zwiększoną emisją zanieczyszczeń różnego rodzaju. Przyjęte ustalenia planistyczne zapewniają możliwość kształtowania zabudowy wyposażonej w nowoczesne rozwiązania techniczne służące ograniczeniu zużycia i oszczędnemu gospodarowaniu energią.

Najistotniejsze działania zabezpieczające skupiają się wokół rozwoju zabudowy z ustaloną funkcją oraz przeznaczeniem terenu z poszanowaniem zasad ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Przy tym należy zwrócić uwagę na fakt, że głównym celem planu jest:

- utrzymanie jako dominującej w granicach całego terenu funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej,
- regulacja zabudowy wg ustalonych linii nieprzekraczalnych i obowiązujących oraz zasad kształtowania budynków,
- zachowanie wartościowych zespołów dendrologicznych w ramach powierzchni terenu biologicznie czynnego,
- utrzymanie minimalnego odsetka powierzchni terenu biologicznie czynnego w ramach działek budowlanych, stosownie do przeznaczenia, z uwzględnieniem uwarunkowań istniejących,
- promowanie nowoczesnych źródeł ciepła, minimalizujących lub wręcz eliminujących emisje gazów i pyłów do powietrza.

Podsumowując, na podstawie przeprowadzonych analiz można sformułować następującą, syntetyczną ocenę wpływu ocenianego planu na poszczególne elementy środowiska, ujmując ją w porównaniu z ustaleniami dotychczas obowiązującego dokumentu:

- powierzchnia biologicznie czynna
- powierzchnia terenów zieleni
- świat zwierząt
- krajobraz
- powierzchnia terenów komunikacji
- zanieczyszczenie powietrza
- hałas
- zużycie wody
- produkcja ścieków
- gromadzenie odpadów
- jakość życia mieszkańców

▶ ◀

▲

▲

▲

▶ ◀

▶ ◀

▶ ◀

▲

▲

▲

▲

Oznaczenia:

▲ - wzrost ▼ - spadek ▶ ◀ - bez zmian

VII. Podstawa prawna opracowania.

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.),
- Ustawa z 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.),,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz 112)
- Uchwała Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 3999)
- Uchwała Nr VIII/64/2011 Rady Miasta Szczecinek z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecinek
- Uchwała Nr XXXV/311/2013 Rady Miasta Szczecinek z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Matejki” w Szczecinku.
- Uchwała Nr XLV/350/02 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Matejki” w Szczecinku (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 50, poz. 1060)
- Uchwała Nr XXXIII/299/2013 w sprawie gminnego programu opieki nad zabytkami Miasta Szczecinek na lata 2013-2016 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 1947).